

Glücklich, Julius

O neřádných slibích a závazcích

In: Glücklich, Julius. *Nová redakce zemského zřízení království českého z posledních let před českým povstáním*. Brno: Filosofická fakulta s podporou Ministerstva školství a národní osvěty, 1936, pp. 232-235

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126567>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

O neřádných slibích a závazcích^a.

K XXVIII*.

Sněm
léta 1610.

Najjasnější kníže a pán, pan Vladislav z Boží milosti český král etc., se pány a vládkami na plném soudu¹ znamenavše, kterak v království tomto neslušné a nepravé věci povstávají, tak že zločinci a loupežníci lidi na svobodných cestách aneb kdekoli zloupí, a nadto je vymyšlenými obyčejí a skrytými sliby a závazky zavazují, aby tudy jich nešlechtná nepravost přikryta mohla býti, i našli vuobec za právo: Kdožkolivěk kteréhokolivěk stavu (krom odevřené války a odpovědi) takovou nepravostí a násilnou mocí k jakémuž vymyšlenému slibu přinucen by byl, že takového slibu není povinen držeti, ani stavěti se, ani pro nezdržení takového slibu a nestavení takový na své cti a pověsti dobré nemá žádné újmy míti. Jakož pak od najjasnějšího knížete a pána, pana Rudolfa, krále římského, o takovou věc rozsudek stal se jest více než přede dvěma sty lety. Kteréhož rozsudku listové na Karlštajně položeni jsou od téhož Rudolfa krále římského pod majestátem J. Mti.²

* *U rukou a po straně*: O (!) závazku cti, kdož mu dosti činí, tomu ke škodě býti nemá. Sněm léta 1610 folio 74. *Viz dále.*

¹ *Srovnej Emlera, Pozůstatky desk zemských II, str. 144 a Zřízení zemské království českého za krále Vladislava roku 1500 vydané (vydal tiskem Frant. Palacký) str. 202 č. 423. Podle toho je nálež tento z 29. května r. 1486. V posledním za slovy na plném soudu čteme: našli za právo, a Jan z Šelmberka, kancléř království českého a Sigmund z Vartemberka a z Děčína z panuov, a Albrecht Ogieř z Očedělic, panský potaz vynesli: Že znamenavše . . . Srov. lat. text této části u Emlera tamtéž. Tuto část vynechává též vydání zemského zřízení z r. 1549 čl. U 13.*

² *Viz Koss, Archiv koruny české (Katalog listin z let 1158—1346) str. 23 č. 22 (listina z 23. srpna 1283).*

a V. Budovcem po straně v B: 29.

K XXVIII. [A i B nový.]

Závazku cti, kdož mu dosti činí, tomu k škodě býti nemá.

Žádný¹, kdož by na závazek cti a víry vzat byl a proti závazku svému nic neučinil, nýbrž jej ve všem zouplna zdržel, ten žádné ouhony na poctivosti své aby nenesl ani za ouhonu slouiti

nemá, než na ty, kteří se nad svými závazky zapomínají a jim dosti nečiní, to se vztahovati má^a.

^a nemá B; má A a sněm 1610.

¹ Celý artykul se shoduje s art. sněmu 1610 s nadpisem výše uvedeným. Viz tištěné art. sněmu 1610 str. LXXV.

K XXIX*.

Páni¹ a vládky na plném soudu na obecním sněmu, kterýž držán jest se vší zemí, vážíce nález obecní předešlý, kterýž jest se stal s volí najjasnějšího knížete a pána, pana Vladislava, uherského, českého etc. krále, a s vůlí vší země o to, což se zavazování lidí a připravování k slibuom (bez války otevřené a odpovědi zjevné) dotýče: kterýžto nález stal se na rozsudek krále Rudolfa římského² tak, že žádný člověk, kterýž by byl tak k slibu připraven a zavázán, není povinen se stavěti, a že to jeho cti a dobré pověsti nic škodno býti nemá, jakž to všecko týž rozsudek krále Rudolfa římského a ten nález obecní svrchu dotčený v sobě šíře drží a ukazuje. Nyní pak přihodilo se, že někteří zlí a nešlechtní lidé v této mírné a pokojné zemi zavázali jsou jednoho dobrého člověka, jakož naň tento nález ve dskách ukazuje, pod takovým úkladem a přikrytým slibem, ctí a věrou, aby on postavil se před pány v soudu zemském a to pověděl: „Poněvadž páni Jich Mt. a vládky i všecka země jim k hrdlu hledí, že oni také k jich hrdluom i všech i každého zvláště hleděti chtějí“, a také aby on toho závazku prázen nikterakž nebyl (nic ovšem sobě ku pomoci nebera), leč by tomu všemu dosti učinil, čímž jest od nich zavázán, a také, by je znal, aby jich nejmenoval.

Tu páni a vládky na plném soudu s radou a plným rozvážením vší země dostatečně to vážíce, že ten první nález s velikým rozvážením stvrzen jest a vuobec za právo jest uveden, a protož ten nález ve všem jeho znění stvrdili a schválili jsou a za právo vůbec uložili a tomu, kdož jest zavázán, ráčili jsou rozkázati a rozkazují, aby on v takové své příhodě vedlé téhož nálezu se zachoval a takovému nešlechtnému a úkladnému závazku a slibu dosti nečinil ani činiti povinen byl, a že to jemu ani dědicuom a budoucím jeho nemá a nebude, aniž muož k žádné škodě, k újmě aneb k jaké útržce jeho cti a na jeho dobré pověsti, ani na ničemž

jiném, což dobrému přísluší, býti. A také že on jest všech těch závazkův prázen, kterýmiž jest od nich zavázán, a že k nim a k hrdluom jich sám aneb skrze kohožkoli jiného sáhnouti muože, a také že je beze všeho ourazu cti své jmenovati muože zjevně, kdo jsou jemu to činili. A protož žádný aby se o to pokoušeti nesměl, by téhož, co tím na jeho cti nebo dobré pověsti dotýkati měl. A pakli by se kdo o to všetečně pokusil a jeho čím pro to nestavení na jeho cti nebo dobré pověsti dotekl, že ten jmín a držán býti má za nešlechethného a zrádného člověka, a ten aby hrdlo i statek ztratil tak, jako ti nešlechethníci a zrádci, kteříž jsou ho tím slibem zavazovali, ješto na ně péče žádné neměl. A jestliže by se kdy v potomních časích komu přihodilo, že by takovým úkladným a přikrytým závazkem zavázán byl, že takový nebude povinen takovému slibu a závazku dosti činiti, a to že též jeho cti a dobré pověsti škodno býti nemá, ani také čím proto dotýkán býti má na své cti pod svrchu psanou pokutou, to jest pod ztracením hrdla i statku. A ta věc nyní i v budoucích časích ode všech obyvatelův království českého držána a zachována býti má beze všeho přerušení na věčné časy.

* *Nezměněn.*

¹ *Srovnvej zřízení zemské království českého roku 1500 vydané (vydal tiskem Frant. Palacký) str. 203 č. 424, kde za slovy držán jest čteme O Suchých dnech letničních, jež vynechána také již v zřízení zemském z r. 1549 čl. U 14.*

² *Viz předešlou pozn. 2.*

K XXX*.

Když by kohokoli z obyvatelův království českého který nepřítel nebo zhoubce zemský jal, a potom toho obyvatele, když by zavázal slibem, aby jeho aneb takové nepřátely a zhoubce zemské na svém obydlí přechovával, že takových slibuov nemají činiti. Pakli by násilím ty a takové sliby činili, že potom těm nepřátelům a zhoubcím zemským takových slibuov nemají a nebudou povinni držeti. Pakli by kdo učinil přes tento obecní nález a ty zhoubce a nepřátely zemské tím slibem přechovával anebo je fedroval anebo s nimi jezdil na škodu zemskou, že k takovému každému hned má hledíno býti a míti se jako k zhoubci zemskému.

* *Nezměněn.*

K XXXI*.

Kdož by koho do vězení z lidí obecních z hodné příčiny, tolikéž z služebníkuov nebo z čeledi své vzal a v vazbu jej vsadil a zavíral, a slibem jej v tom vězení zavázal, a v tom on ušel, že proti své cti tu by nic neučinil. Než jestliže by kdo koho slibem zavázal, nemá jeho zamykati u vězení, než na jeho čest mu věřiti. Pakli by nejsa zamčín u vězení a jsa slibem, ctí a věrou zavázán, ušel z vězení, ten aby svou čest ztratil.

* *Nezměněn.*

K XXXII*.

Žádný^a z panského, rytířského ani z městského stavu, kdož by koli co prohrál na dluh, buď půjčkami neb jakkoli vdluženfm ve hře, a udělal by na se jakékoli listy anebo zápisy, buď sliby, že ten slib ani zápis žádnému ke škodě býti nemá v ničemž ani na jeho dobré pověsti ani na statku, neb jsou od starodávna herních věcí páni ani úřad nesoudili. A tak má státi na budoucí časy, též že to souzeno býti nemá žádným právem.

* *Celý artykul přeškrtnut.*

a *V. Budovec po straně v B: Aleatores. Hic liber 11. tit. 5. Běží zde o Digesta, kde příslušný odstavec jest: De aleatoribus. Ovšem jest otázka, odkud má V. Budovec tyto vědomosti a především, užíval-li přímo Digest, tedy jakého vydání.*

[*B rukou β*]:

Herních věcí páni ani které právo vyšší neb nižší v království českém nesoudí, což jest od starodávna za právo držáno bylo. A tak má státi i na budoucí časy. Protož kdož by koli z stavův panského, rytířského neb z městského^a komukoliv co prohrál^b, u jiného na hru se vzdlužil aneb ve hře dluh udělal a proto na se jakékoli zápisy neb listy, přpovědi neb sliby k zaplacení týchž dluhů^c zdělal a jakkoliv k dostiučinění se zavázal a to by provedeno bylo, že dluh takový hrami v hře^d neb ze hry pošel, tehdy ti a takoví zápisové, listy, přpovědi a slibové žádnému ke škodě^e v ničemž ani na jeho dobré cti ani na statku býti nemají*.

* *Celý zápis však jest přeškrtnut. Měl přijíti místo K XXXII tisku 1564; který přetržen; jestli definitivně, pak snad K XXXII tisku 1564 měl zůstati.*

a stavu škrtnuto za tím.

b a neb škrtnuto za tím.

c by škrtnuto za tím.

d ve hře škrtnuto za tím.

e býti nemají škrtnuto za tím.